

Online soudnictví v ČR: očekávání a postoje

Marína Urbániková, Masarykova univerzita

Parametry výzkumu

- N= 1 226 respondentů; výzkumný soubor je reprezentativní pro internetovou populaci ČR ve věku 18+ dle pohlaví, věku, vzdělání, kraje a velikosti místa bydliště
- Sběr dat proběhl v květnu 2023
- Realizátor: agentura STEM/MARK, a.s.
- Cíl: prozkoumat očekávání a postoje české internetové populace vztahující se k možnému zavedení on-line soudnictví v ČR, a také faktory důležité při rozhodování, zda dát přednost klasickému nebo online soudnímu řízení

Hlavní zjištění

A. Osobní zkušenost se soudnictvím

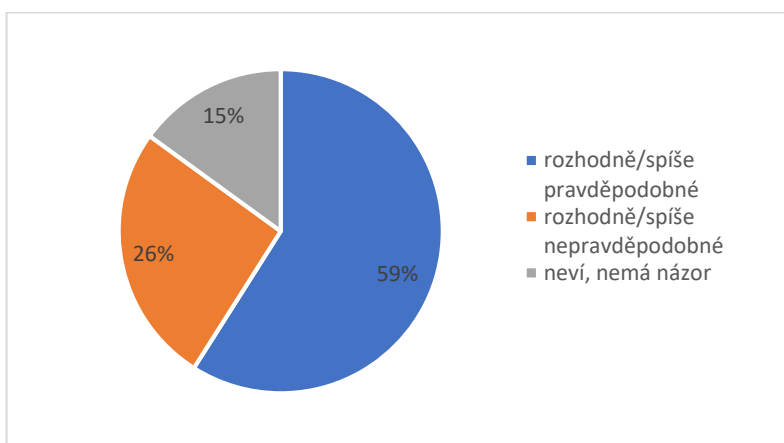
- V posledních třech letech se s právním problémem nebo sporem, u kterého dotyčný zvažoval řešení soudní cestou, setkala 57 % lidí (nejčastěji šlo o tyto oblasti: rodinné vztahy; peníze a dluhy; spotřebitelská oblast).
  - Na soud se ale nakonec obrátila pouze méně než třetina (31 %), a to zejména kvůli očekávané finanční náročnosti a zdlouhavosti soudního sporu. Tento problém by potenciálně mohlo řešit online soudnictví.
  - Více než polovina (52 %) těch, kteří se nakonec na soud neobrátili, uvedla, že pokud by existovaly online soudy, pravděpodobně by se na ně se svým problémem obrátili.
- Osobní zkušenost se soudy (v jakékoliv roli, například i jako svědek/svědka) má v posledních třech letech 19 % lidí.

B. Hodnocení práce soudů

- Se současnou úrovní práce soudů je spokojena méně než třetina lidí (31 %); 36 % lidí je nespokojeno a 33 % neví nebo nemá názor.
  - Spokojenost úzce souvisí s osobní zkušeností se soudy: ve skupině lidí, kteří v posledních třech letech měli osobní zkušenost se soudy, je s prací soudů spokojených až 53 %, zatímco podíl spokojených ve skupině lidí bez osobní zkušenosti se soudy je pouze 26 %. To naznačuje, že je zde prostor pro zlepšení veřejného obrazu české soudnictví.
  - Spokojeni jsou častěji muži, mladší lidé, lidí s nižším vzděláním.
  - Co se týče konkrétních aspektů práce soudů, lidé jsou nejvíce spokojeni s odborností a kvalifikovaností soudců (62 %); naopak, nejméně jsou spokojeni s rychlostí soudů (14 %) a srozumitelností soudního procesu pro běžného člověka (26 %). Zde se tedy otvírá prostor pro online soudnictví, které by mohlo situaci zlepšit.
  - Celkově platí, že hodnocení ze strany lidí, kteří měli v uplynulých třech letech osobní zkušenost se soudy, bylo příznivější než hodnocení lidí, kteří takovou zkušenost nemají.

C. Vnímaná důležitost zavedení online soudnictví

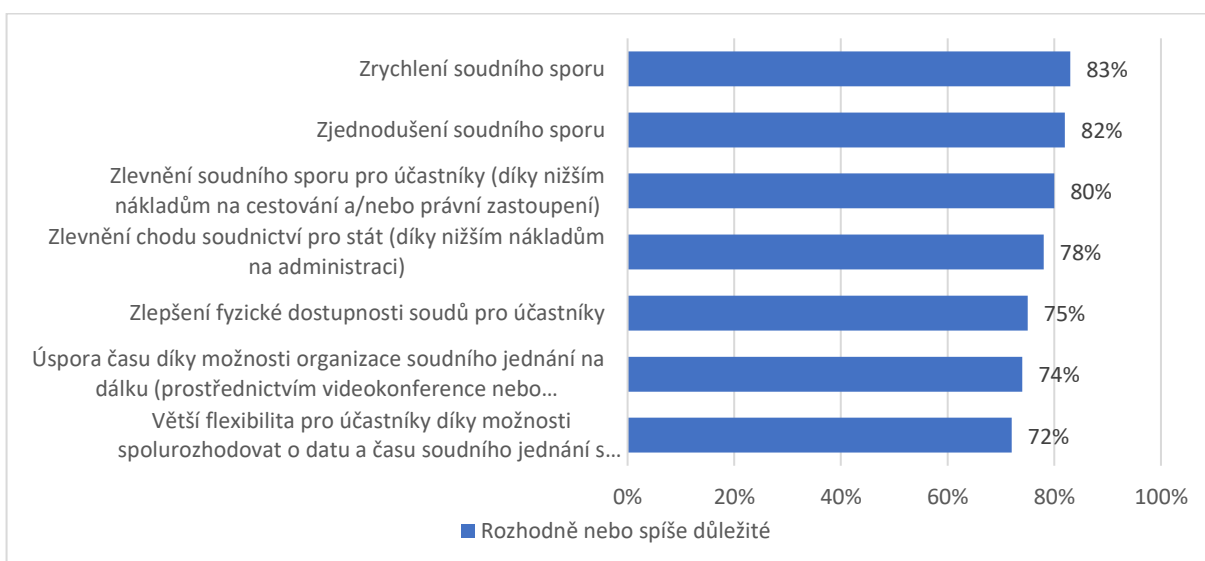
- Více než polovina lidí (52 %) považuje za důležité, aby se v České republice zavedly online soudy jako alternativa ke klasickému soudnímu řízení. Pro zhruba čtvrtinu to důležité není a další čtvrtina nemá názor.
  - Zavedení online soudnictví považují za důležité častěji muži, lidé ve věkové kategorii nad 30 let, lidé s vyšším vzděláním (zejména VŠ) a lidé z Prahy.
- Pokud by v České republice fungovalo online soudnictví, tuto možnost by chtělo v případě potřeby alespoň někdy vyzkoušet 59 % lidí. Opět se to častěji týká zejména lidí s vyšším vzděláním. U těch, kteří zájem nemají, jako důvod dominuje celková preference osobního jednání a pak nedůvěra v online soudní řízení.

Znění otázky: Obecně vzato, pokud by v České republice fungovalo online soudnictví, nakolik je pravděpodobné, že byste tuto možnost v případě potřeby alespoň někdy vyzkoušela?

D. Očekávání spojena s online soudnictvím

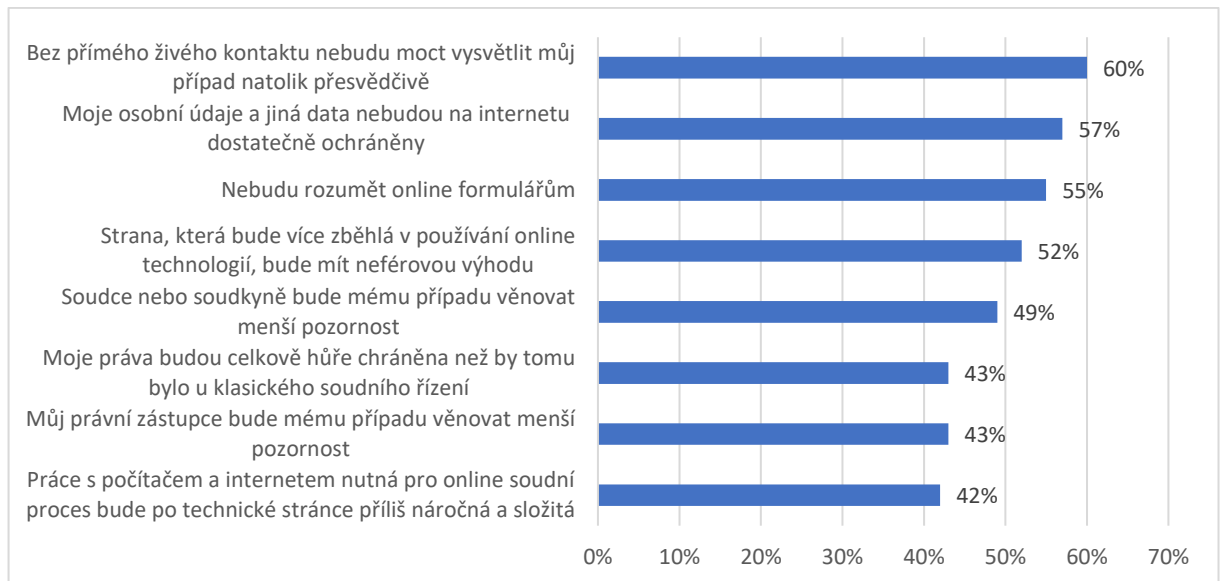
- Co se týče pozitivních očekávání, lidé od online soudů čekají zejména zrychlení, zjednodušení a zlevnění soudních sporů.

Znění otázky: Online soudy by dle očekávání měly přinést vícero pozitiv a zlepšení. Některé z nich uvádíme níže. Nakolik důležitá jsou pro Vás osobně?

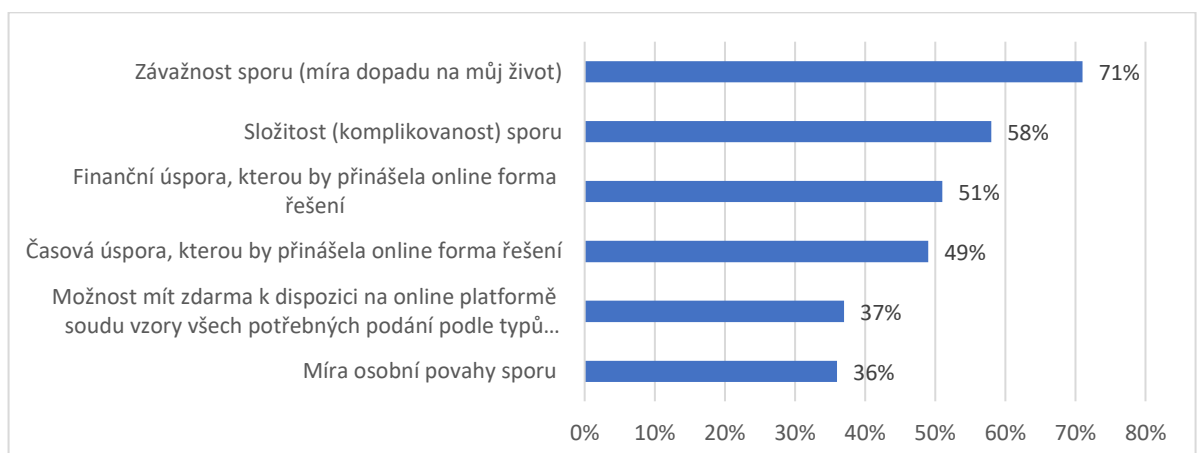
- Naopak, lidé se nejvíce obávají toho, že bez přímého živého kontaktu nebudou moct vysvětlit svůj případ natolik přesvědčivě; že jejich osobní údaje a jiná data nebudou na internetu dostatečně ochráněna; a že nebudou rozumět online formulářům.

Znění otázky: Se zavedením online soudů mohou být spojeny i obavy. Některé z nich uvádíme níže. Nakolik tyto obavy sdílíte?

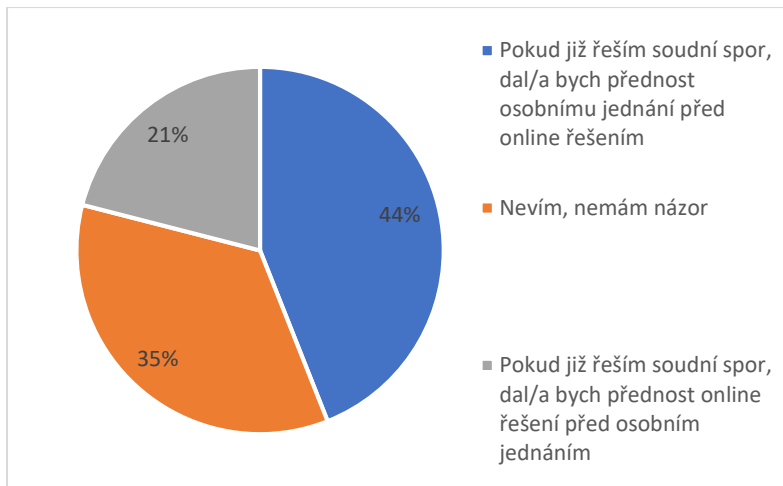
E. Volba klasického vs. online soudního řízení a motivace k využití online soudů

- Co se týče typů sporu, lidé by online soudnímu řízení před tím klasickým dali přednost v případě spotřebitelských sporů a běžných sporů z podnikatelské činnosti; ve všech dalších typech by upřednostnili klasické soudní řízení (zejména pak u opatrovnických sporů o dítě nebo sporů pronajímatele a nájemce).
- Lidé by při rozhodování, zda dát přednost online soudnímu sporu nebo klasickému osobnímu soudnímu sporu, zvažovali zejména závažnost sporu (míru dopadu na svůj život), složitost sporu, a až pak finanční a časovou úsporu.

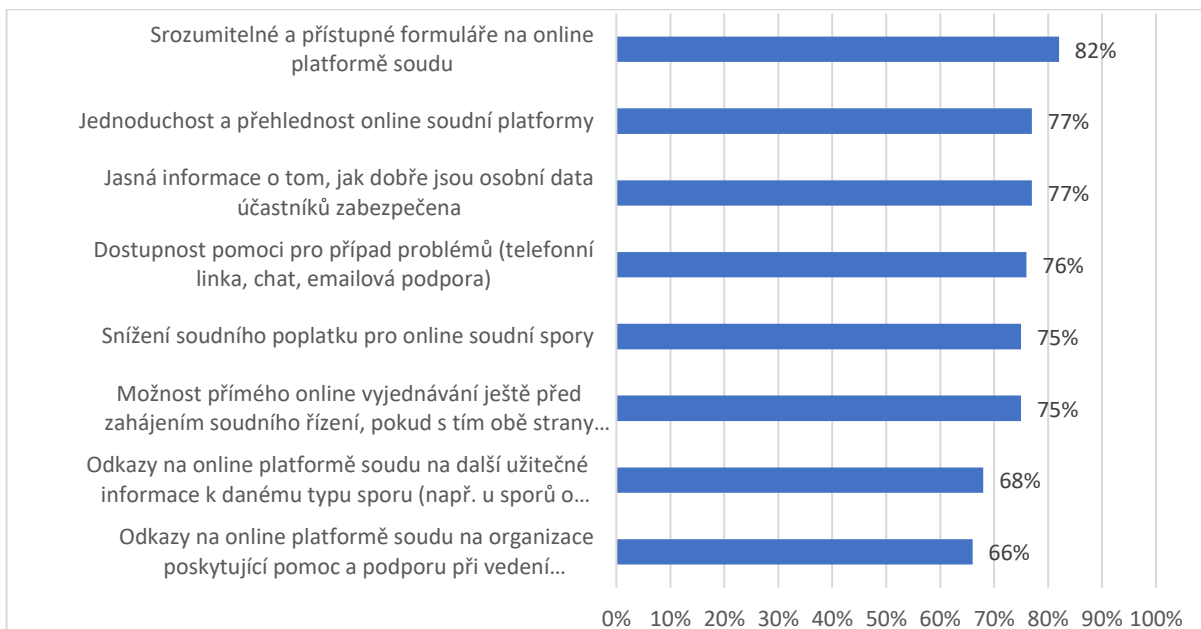
Znění otázky: Co všechno byste zvažoval/a při rozhodování, zda dát přednost online soudnímu sporu nebo klasickému osobnímu soudnímu sporu?

- Většina lidí (59 %) by před podáním žaloby uvítala možnost online vyjednávání s protistranou se snahou dohodnout smír.
- Online řešení soudního sporu by dala přednost pětina lidí (21 %). Hlavní část, 44 %, by upřednostnila osobní jednání; zbylá zhruba třetina (35 %) neví nebo nemá názor. Online řízení by o něco častěji upřednostnili lidé s vyšším vzděláním.

Znění otázky: Ke kterému z následujících výroků se více přikláníte?

- Pro upřednostnění online soudního sporu před tím klasickým je jako motivace nejdůležitější srozumitelnost formulářů a jednoduchost a přehlednost online soudní platformy, spolu s adekvátním zabezpečením osobních dat účastníků, dostupností pomoci v případě problémů a snížením soudního poplatku.

Znění otázky: Co by Vás motivovalo, abyste dal/a přednost online soudnímu sporu před tím klasickým: nakolik důležité by pro Vás byly následující faktory?